

Eriävä mielipide turvetyöryhmän raporttiin

Luonnonsuojeluliiton edustajana jätän eriävän mielipiteen työryhmän raporttiin koskien erityisesti joitakin luopumispakettia, huoltovarmuuden varmistamista, kasvu-, kuivike- ja ympäristöturpeen turvaamista sekä uusien turvetuotteiden edistämistä käsitteleviä keinoja.

Luopumispaketti

Luopumispaketin kaikki keinot tulisi suunnata yksinomaan kaiken turvetuotannon lopettaville yrityksille toisin kuin raportin esityksessä 1 a rajataan. Ilmastokriisi tai Suomen kuuluminen päästökauppajärjestelmään ei tule yllätyksenä, ja tämä tulisi ottaa huomioon luopumispakettiin liittyvässä selvitystyössä ja korvaussummia määriteltäessä. Korvaussummien puuttuessa työryhmän raportista esityksiin on vaikea ottaa kantaa.

Huoltovarmuuden varmistaminen

Myös huoltovarmuudessa on pyrittävä mahdollisimman nopeasti irti turpeesta. Korvaavia, erityisesti polttoon perustumattomia keinoja tulisi etsiä, edistää ja niihin siirtyä niin pian kuin mahdollista. Huoltovarmuuteen liittyvien toimien ei tulisi hidastaa siirtymää puhtaampiin energiamuotoihin. Katsomme, että esitetyt keinot eivät kaikki tue tätä tavoitetta. Pahimmat ongelmat liittyvät kohtiin 5, 6 ja 10.

Esityksessä 5 “Nostetaan turpeen verottoman laitospäätöksen alaraja 5 000 MWh:sta 10 000 MWh:iin. Verollista tuotantoa olisi ainoastaan ylimenevä osa. Lisäksi täydennetään lattiahintamekanismia joustomekanismilla, jossa energiaturpeen vero riippuisi käänteisesti päästöoikeuden hintakehityksestä.”

Ilmastokriisin ja Suomen ilmastotavoitteiden kannalta turpeen polttamisen mahdollisimman nopea lopettaminen on välttämätöntä. Jo olemassa olevia ohjauskeinoja ei tule vesittää esityksen 5 mukaisesti. Esitetyn sijaan pienille laitoksille voitaisiin osoittaa tukitoimia puhtaampiin energiamuotoihin siirtymiseen ja kattiloiden muuttamiseen. Katsomme, että verotukseen puuttuminen ei kuulu työryhmän toimeksiantoon.

Esityksen 6 tarkoitus on edistää “energiapuun keruuta nuoren metsän hoitokohteilta nykyistä enemmän, esimerkiksi arvioimalla Kemera-tukijärjestelmään sisältyvän nuoren metsän hoidon ja pienpuun keruutuen tukiehtoja, arvioimalla em. tukien sisällyttämistä vuoden 2023 jälkeiseen uuteen kestävänsä metsätalouden kannustejärjestelmään tai tarkastelemalla muita vaihtoehtoja kotimaisen metsähakkeen saatavuuden edistämiseksi.”

Vastaavasti uudessa Metka-työryhmän raportissa (Maa- ja metsätalousministeriön julkaisu 2021:2, s. 40-41) pienpuun korjuuta ei esitetä tuettavaksi työmuodoksi koska energiatuottajien puustamaksukyvyn katsotaan parantuneen. Luonnonsuojeluliiton mielestä tukiehtojen arvioiminen esityksen 6 mukaan ei ole tarpeellista. Energiapuun käytön tukeminen saattaa hidastaa siirtymää polttoon perustumattomiin vaihtoehtoihin, ja tuontihakkeen ja ainespuun poltto voitaisiin estää asettamalla rajoituksia bioenergian käytölle.

Esityksessä 10 “Huoltovarmuuden kannalta välttämättömien kasvu- ja kuiviketurpeen ja energiaturpeen tuotantoalueiden turvaaminen” halutaan säilyttää tuotannossa kotimaista kysyntää vastaava määrä kasvu- ja kuiviketurpeen tuotantoalueita joista vaalean turpeen loputtua säilytettäisiin osa valmiudessa energiaturpeen nostoon ylläpitokorvauksen avulla.

Luonnonsuojeluliitto ei kannata turvetuotannon ylläpitoa kasvu- ja kuiviketurpeen kysynnän mukaan. Varsinkin kuiviketurpeelle on jo olemassa vaihtoehtoja, ja SITRA on arvioinut raportissaan, että niiden käytön yleistymistä hidastaa turvetta korkeampi hinta (Turpeen rooli ja sen käytöstä luopumisen vaikutukset Suomessa, 2020, s. 72). Katsomme, että esityksen 10 toimilla luodaan erityisesti kuiviketurpeelle etulyöntiasema muihin vaihtoehtoihin verrattuna ja hidastetaan turvetta korvaavien vaihtoehtojen yleistymistä ja kehittymistä.

Kasvu- kuivike- ja ympäristöturpeen tuotannon turvaaminen ja uusien turvetuotteiden edistäminen

Suomen luonnonsuojeluliitto – Finnish Association for Nature Conservation

Itälahdenkatu 22 b A, FI-00210 Helsinki, Finland | tel. +358 9 228 081

www.sll.fi | toimisto@sll.fi

Haitallisten ilmasto-, vesistö- ja monimuotoisuusvaikutusten vuoksi kasvu- ja kuiviketurpeen käyttöä tai kaivamista ei tulisi tukea esitetyin keinoin (13 ja 14). SITRAn mukaan turpeen muun kuin energiakäytön elinkaariset kasvihuonekaasupäästöt eivät juuri poikkea energiakäytöstä lyhytikäisten tuotteiden, kuten kasvu- ja kuiviketurpeen, osalta (Turpeen rooli ja sen käytöstä luopumisen vaikutukset Suomessa, 2020 s. 59). On riski, että turpeen käytön tukeminen asettaa tai vahvistaa turpeen kilpailuetua, vähentää korvaavien tuotteiden kysyntää sekä hidastaa niiden käyttöönottoa ja kehittämistä. Huomio ja painopiste tulisi olla turpeen käyttöä korvaavien ja vähentävien materiaalien ja tuotteiden kehittämissä sekä turvemaiden kasvihuonekaasupäästöjä hillitsevässä, turvevarastoja ja luontoarvoja turvaavassa käytössä.

Edellä mainitusta syistä olemme eri mieltä erityisesti toimien 13 (“Selvitetään, miten kuiviketurpe huomioidaan eläinten hyvinvointi -korvauksessa.”) sekä 14 (“Selvitetään mahdollisuus kasvu- ja ympäristöturpeen turvetuotantoalueiden perustamiskustannusten kompensointiin.”) kanssa.

Esityksessä 17 “Turvetyöryhmä katsoo, että uusien tuotteiden edistämiseksi tulisi käynnistää kansallinen monivuotinen T&K-ohjelma, ohjata rahoitusta tuotantoinvestointeihin sekä luoda määräaikainen kansallinen vientituki ilmasto-, vesistö- ja monimuotoisuusvaikutusten kannalta nykykäytäntöjä kestävämmille tuotteille referenssien aikaansaamiseksi ja sitä kautta kysynnän kasvattamiseksi.”

Turvetuotteiden vientiä kysynnän kasvattamiseksi ei tule tukea. Kaikkea rahoitusta ja toimenpiteitä mietittäessä on arvioitava toiminnan ilmasto- ja ympäristövaikutukset, ja toimien tulee olla linjassa Pariisin ilmastopimuksen sekä ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteiden kanssa. Ilmastolle ja ympäristölle haitallisia toimia ei tule rahoittaa. Turpeen kaivamiseen liittyvät ongelmat tietäen turvetuotteiden edistäminen tai investointituet eivät nykykäytännöllä ole järkeviä.

Liisa Toopakka

suojeleasantuntija

Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Suomen luonnonsuojeluliitto – Finnish Association for Nature Conservation

Itälahdenkatu 22 b A, FI-00210 Helsinki, Finland | tel. +358 9 228 081

www.sll.fi | toimisto@sll.fi